



Fritidsbåtarna samsas med de jättestora trålarna i hamnbassängen i byn som kallas "Toppen av Danmark".

SKAGEN

– PÅ TOPPEN AV DANMARK

Skagen är sig nästan likt. Motorbåtarna har blivit fler och större, partajandet i hamnen har tonat ner och tågstationen har blivit en "loppedmarked". Fiskarna, som man förr kunde möta på krogen, finns någon annanstans. Text & foto: Jerker Norlander



1600- OCH 1700-TALET var en tuff period för den isolerade byn med kriser i fisket, stormfloder och sandflykt.

Men så upptäckte konstnärerna det berömda ljuset från två hav och Skagen ("horn") blev en fashionabel semesterort och jetset-tillhåll i slutet av 1800-talet. Skagenmålarna sätter fortfarande sin prägel på byn, med museer, öppna konstnärshem, ölsorter och gatunamn.

Det finns något för alla i Skagen. Man kan cykla, vandra, bada, vara kulturell, äta god mat eller testa alla ölsorterna på Skagen bryghus, som ligger i det gamla elverket. Båtfolkets favorit är tappningen Skaw skum, men det finns sju sorter till på hyllorna. Det anordnas även rundvandring i bryggeriet med efterföljande provsmakning.

2026 öppnar Maskinrummet i nya lokal-

er med en utställning med allt från tunga marinmotorer, flaskskepp och tusentals andra föremål med marin anknytning.

SKAGEN SKA ANLÖPAS tidigt på morgonen och fortfarande är denna by, som lite småfyndigt kallas "Toppen af Danmark", ett säkert kort på en nattsegling från Sverige.

När seglarna i Hovdan Skagen Race när-



Sofia Anker och Mattias Eriksson har seglat från Kungälv och är i Skagen för första gången på egen köl.



Skagens hamnkapten Anita Falden.



2026 öppnar Maskinrummet i nya lokaler med en utställning med marin anknytning.

mar sig på Kristi Himmelfärdshelgen öppnar Skagen för säsongen. Då kommer hundratals norska och svenska segelbåtar till Skagen. De ligger så tätt att man kan gå torrskodd över hela hamnbassängen.

Fisklukten hänger ibland tung över byn, men det är länge sedan det låg 600 kuttrar i hamnen.

I gästhamnen finns det plats för "minst" 800 båtar i nio hamnbassänger. Det har ännu inte hänt att någon båt blivit avvisad på grund av platsbrist.

Anita Falden är hamnkapten i Skagen sedan 30 år tillbaka.

– Skagen är inte längre en partyhamn. Vi har jobbat mycket med ordningen i hamnen för att alla ska känna sig välkomna hit, säger hon.

SEGELBÅTARNA ÄR FÄRRE i hamnen men motorbåtar är fler, större och bredare.

En av de minsta båtarna i hamnen är en Trio 80 från 1980 med Sofia Anker och

Mattias Eriksson som besättning. De kommer från Kungälv och är i Skagen för första gången på egen köl. I Skagen blir det sol, bad och hyrcykel för paret.

– Vi har gjort en del kortare turer längs Bohuskusten men så kände vi för en lång-

segling och då blev det Skagen. Vi är ganska nya på den här båten men vi kollade på vädret på

YR efter en bra dag och så stack vi tidigt på morgonen, berättar Sofia Anker.

– Det blåste 6–8 m/sek och överfarten gick smidigare än vi trott. Vi gjorde en självstyrning med ett rep spänt över sittbrunnen som fungerade perfekt. Jag är relativt händig så jag har gått igenom båten och riggen för att hitta svaga punkter, säger Mattias.

MATUTBUDET I SKAGEN spänner från finaste hälleflundra till röd korv på pappskiva. Jesper C Winter driver Skagen Fiskerestaurant i ett

av de röd vita packhusen i hamnen. Väggarna är metertjocka i det gamla ishuset och på golvet ligger ett tjockt lager sand från Grenen.

– En fisksoppa ska inte innehålla lax, det gjorde den aldrig förr, är hans tips till kocken ombord.

Jespers stora intresse är bjesk, ett brännvin som kryddats med växter från Skagens Odde. Speciellt stolt är han över bjesken gjord på strandrose (vresros). Stekt sill med bjesk på strandrose rekommenderas starkt.

DET FINNS NÄSTAN alltid en cykel ledig i Skagen. Målet för de flesta besökarna är Grenen, Danmarks spets i norr, 4 km från gästhamnen på lättrampade cykelvägar. På väg ut till Grenen passeras fyrarna som i takt med att Grenen växte flyttades längre och längre ut mot spetsen. Den gamla vippfyren från 1600-talet ersattes 1747 av Det Hvide Fyr. 1858 byggdes Det Grå Fyr som fortfarande blinkar stadigt var fjärde sekund. Fyren är öppen men de 168 stegen upp till lanterninen är inget man avverkar i joggingtakt om man vill ha kraft kvar att se på utsikten.



Skagen Fiskerestaurant ligger i ett av de rödsvita packhusen i hamnen med ett gott och varierat utbud.



Sandormen kör ut till Grenen.



1858 byggdes Den Grå Fyr som fortfarande är i bruk och blinkar stadigt var fjärde sekund.



Sjömanskyrkan drivs numera av volontärer från svenska församlingar.

Litet matlexikon

Jomfruhummer = havskräfta

Blaeksprutte = bläckfisk

Morgenmad = frukost

Frukost = lunch

Falsa vårdkasar lär aldrig ha funnits på Skagen, däremot fanns det många sådana på både Läsö och Bornholm.

Som ett jättestort finger pekar Grenen rätt ut i havet och delar vågorna i det brusande Skagerack och det lugna Kattégatt.

– Ibland ser man inte Grenen för alla tår, säger skaw-bornna, när det fullt på Grenen.

Fingertoppen rör sig sakta och närmar sig Sverige i en takt av några meter per år. För

att hindra erosionen har det lagts ut ”höfter” stora klippblock längs stranden.

Strömmarna är farliga och det råder badförbud. Området är ett av de fartygstätaste i världen med en passerande båt i genomsnitt var tredje minut.

Längst ut ligger De 2 Have, Danmarks nordligaste restaurang med 360 grader runtom sikt. I bottenvåningen finns Grenen konstmuseum, som alltid har en fast avdelning med marinmålaren Axel Linds fascinerande oljemålningar av havsvågor. Sevärt.

I en sanddyn på Grenen, är grundaren av Skagenkolonin, konstnären Holger Drachman, begravd. Det är en trevlig promenad ut till spetsen och vill man inte gå så finns ju Sandormen. Andra trevliga utflyktsmål på cykel är den Tillsandade kirken och Råbjerg Mile, den jättelika sanddynen, med Sahara-stuk, söder om Skagen.

2014 TOG SVENSKA kyrkan sin hand från svenska sjömanskyrkan i Skagen. Kyrkan hade tusentals besökare och mer än 150 vigslar per år. Det blev stora protester men nu lever kyrkan med ideella insatser och donationer. Hit kommer kaffesugna besökare varje år. Det hör till att båtfolket kommer hit och duschar och torkar sjökläder.

– Vi brukar säga att vi har tre bord här i kyrkan. Altarbordet, kaffebordet och pingisbordet, skrattar Lena Hult, som gör en volontärsats som pastor några veckor.

– Seglare kommer hit för att vigas och sedan har de bröllopskalaset nere i båten.

Det har även hänt att långseglare, som varit ute flera år, lägger till här för att döpa sina barn som fötts under resan.

Tag med svenskt kaffe när du hälsar på i kyrkan! Även det hör till traditionen och Sjömanskyrkan har inte behövt köpa kaffe på 23 år. ☺